

- 32 Affirmant Gregor. Lop. in l. 28. gloss. 3. col. 3. tit. 8. p. 5. Molin. d. d. sp. 391. num. 4. Bonacin. de contract. disp. 3. q. 4. punct. unic. de censib. n. 12. Avend. de censib. cap. 60. num. 5. Leotard. de usur. q. 48. num. 28. & q. 57. num. 42. Cencius sup. quast. 99. num. 2. Guttier. Pract. lib. 2. quast. 177. num. 7. Scaccia de commerc. §. 1. q. 1. à num. 176. Valasc. de jur. emphyt. q. 32. num. 16. Cevall. commun. cont. commun. q. 312. num. 5. Merlin. de pignor. lib. 5. q. 34. num. 6. Sarmient. Selectar. lib. 7. cap. 1. num. 31. Azor. Institut. moral. part. 3. lib. 10. cap. 5. vers. Tertio quaritur, Fachin. controvers. lib. 2. cap. 44. in fin. Parlador. quotidian. lib. 1. cap. 3. §. 8. num. 22. & lib. 2. cap. fin. part. 5. §. 16. n. 24. atque alii apud ipsos;
- 33 Hæc ita sunt vera, ut census rei interitu semel extinctus non reviviscat, veluti si ædes, aut molendinum censui suppositum diruatur, ac idem censuarius in area aliud subrogaverit, non tenebitur ad redditus. Merlin. ubi proxime, Avend. rectè probans ex n. 14. Leotard. d. q. 57. à n. 43. Deinde si census super censu imponatur, perempta re in qua hic consistebat, & ille peribit, sicut & redemptione. Cencius q. 31. num. 12. & 13. & quast. 99. n. 22.
- 34 Quaritur, num liceat pacisci, quod re extincta censui obnoxia, censuarius ad redditus teneatur, ac cætera illius bona obligationi subjiciantur? Negat post alios Cencius d. q. 99. à num. 16. Affirmat cum non paucis Felician. de censib. tom. 2. lib. 1. cap. 8. num. 18. Avend. d. cap. 60. num. 11. ubi de pactione rædificandi. Dicendum est, id pactum licitè adjici, seclusâ Pii V. constitutione, si cum argumento pretii compensetur. Molin. d. disp. 391. num. 4. Felician. ubi proxime, Lessius de justit. & jur. lib. 2. cap. 22. num. 66. nam, ut inquit Molina, inseritur assecurationis contractus; suscipiente censuario periculum census, quod est pretio dignum, l. Periculi 5. de nautic. faenor. & quodvis onerosum censuario adhuc contra naturam contractus pactum licitè adjicitur, si quantitate justa compensetur. Roderic. sup. lib. 2. q. 4. num. 2. Nogueroles alleg. 2. num. 52. Guttier. Pract. lib. 2. q. 174. n. 2.
- 35 Item ambigitur, re censuali perempta ex parte aut fructifera similiter facta, quæ tamen reddit quantum sufficiat ad integram census solutionem, an censuarius pro portione relevetur, ita ut si dimidia rei pars perierit, ex redditibus dimidium detrahatur? Ita tenet Molin. sup. num. 3. Lessius num. 88. Thesaur. Forens. q. 32. num. 36. Vgolin. de usur. cap. 45. §. 16. vers. Que diximus, & alii apud Leotard. q. 57. n. 23.
- 36 Contrarium nihilominus Rota decidit, ut est apud Cenc. decis. 1. cui idem Cencius accedit quast. 100. num. 3. Leotard. fuscè probans ex num. 24. ubi plures refert. Verum prior sententia planè procedit juxta Pontificis mentem, & verba quibus illam apertissimè explicuit: neque excogitanda distinctio adhibenda est, ubi constitutio loquitur indistinctè, l. Non distinguemus 37. de recept. arbitr. l. De pretio 5. de Public. in rem action. cum aliis, quæ congestit Barb. axiom. 136. num. 4.
- 37 Quæcumque prædiximus de rei censuali interitu, æquè procedunt si res fiat infructuosa in perpetuum; nam censuarius à reddituum solutione liberabitur, de quo Molina & Lessius ubi proxime, Cencius q. 102. per tot. Leotard. de usur. q. 57. à princip.

Tunc liberatio censuario conceditur, cum res perit, aut infructuosa redditur absque facto, aut culpa ipsius, quæ si intervenerit, dominus census aut exigere sortem poterit cum decursis pensionibus & omni interesse, aut compellere censuarius, ut censum imponat super alia re immobili idonea, & fructifera. Leotard. n. 56. Scaccia de commerc. §. 1. q. 1. num. 178. Gratian. disceptat. cap. 654. ex n. 1. Cenc. de censib. q. 101. num. 18. Sed rædificare censuarius tenebitur, & interim pensionem exsolvet. Avendañ. de censib. cap. 60. num. 19.

Verf. Secundò eadem sententia.

Hæc fundamenta corroborat, & alia subjungit latè Leotard. q. 48. ex num. 11. Sed eadem evertere conantur Cardin. Lug. de just. & jur. disp. 27. Molina, Fachinæus, Sarmientus, Avendañus, Cencius, Rebellus & alii, quos supra laudavi, num. 27. Nam præhabita disputatione, censum personale non subsistere tenent.

Verf. Quarto, si contractum.

Hæc ratio satis alstringeret, admissis iis quæ D. Covar. tradit, sed communiter rejiciuntur; nam in contractu census emptor jus reale acquirit in æde aut prædio, super quo ille imponitur, ac obligatio consistit principalis in re censui subjecta; personalis verò cum generali bonorum hypotheca, quæ regulariter adjici solet, accessoria censetur, & pro faciliori, ac tutiori reddituum exactione duntaxat adhibetur, non ut extincto jure emptoris, quod in re principaliter obligata habebat, alia bona ad censum subrogentur, venditorque ad reddituum solutionem actione personali teneatur, cum hæc extinguantur, censu perempto per rei censuali interitum, ut præmissimus num. 32. Ita expressè adversus D. Covar. tenuerunt Rebell. de oblig. just. lib. 10. q. 1. n. 7. Molin. sup. disp. 383. num. 7. vers. Contrarium, Azor. Institut. moral. lib. 10. cap. 5. q. 2. Lælius Zecchius de usur. cap. 15. num. 9. Guttier. Practic. lib. 2. q. 177. à num. 7. Cencius sup. q. 34. n. 31. cum seqq. Frider. Martin. de jur. cens. cap. 3. num. 188. & 213. Leotard. de usur. q. 48. num. 49. Avend. de censibus, cap. 58. n. 30. & cap. 60. ex n. 7. & alii.

Verum nostro Præsidi præter alios novissimè adhærere videtur Tondur. Quæstionum Civilium cap. 61. ubi probat circumscripta Pii V. constitutione, ex censu imposto super ædibus certis, & aliis omnibus bonis vendentis oriri principaliter obligationem personalem, ita ut dirutis ædibus, census in cæteris bonis persistat, actione personali subsistente. Sed an talis census sustineatur super bonorum universitate juxta contractus naturam, disceptatur. Negat cum non paucis Cenc. q. 40. num. 7. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de censib. resol. 1. num. 17. vers. Circa quartam. Affirmant Roderic. de ann. redditib. lib. 2. quast. 7. num. 13. & plures apud Leotard. q. 58. num. 39. ubi expressè, & fuscè Cencium impugnat. Vide Roderic. lib. 2. q. 9. in fin.

Ad Num. 6.

Pro nuper traditis, ac subjucendis operæ præmium erit animadvertere dissensum Scribentium, dum quaritur quale jus consequatur censum emens

emens in re, super qua ille collocatur? Quidam cum nostro Præsidi hypothecam specialem præ cæteris firmam, & efficacem tribuant creditori, ut Cenc. quast. 23. n. 6. & 7. Merlin. de pign. lib. 2. q. 93. n. 1. Guttier. Pract. lib. 2. q. 167. num. 4. Nogueroles alleg. 2. n. 111. Felician. de censib. lib. 3. cap. 4. num. 9. præter illos, quos laudat Avend. cap. 23. num. 9.

43 Alii nullam hypothecam, sed jus quoddam reale ad instar servitutis, rei censui suppositæ inhærens emptori concedunt. Molin. sup. disp. 383. num. 8. Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 22. n. 35. Valasc. de jur. emphyt. cap. 32. n. 13. Leotard. q. 51. num. 14. Avend. cum pluribus n. 10. Sed hoc jus censuale, cum nomine careat, verbo latè sumpto, potest hypotheca irregularis propter similitudinem nuncupari, quamquam inter se realiter discernantur.

44 Illud hîc adnotatur discrimen, nam creditor ex hypotheca agens in tertium possessorem, non auditur ante excussionem factam in bonis debitoris, l. 14. tit. 13. part. 5. Merlin. sup. lib. 5. quast. 69. num. 1. Paz in praxi, tom. 3. cap. 2. §. 4. num. 35. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quast. 51. n. 4. Cæncer. variar. part. 2. cap. 5. num. 184. Possessor autem rei censu affectæ excussionis exceptione non juvatur. Merlin. d. quast. 93. num. 2. Nogueroles ubi proxime, Azeved. in l. 1. n. 8. tit. 15. lib. 5. Recop. Roderic. lib. 2. quast. 9. num. 51. Valasc. sup. n. 14. Cenc. cum pluribus q. 98. n. 20. Thesaur. decis. 55. num. 4. Frideric. Martin. de jur. cens. cap. fin. n. 120. Avend. cap. 96. num. 9. & 10. Gratian. disceptat. cap. 141. num. 5. ubi ampliatur etiam pro pensionibus debitis antequam res ad tertium possessorem deveniret, pro quibus potest conveniri, Roderic. sup. cap. 22. num. 42. Nogueroles d. allegat. 2. n. 109. Cenc. num. 28. Avend. cap. 99. num. 4. Felician. tom. 2. lib. 3. cap. ult. num. 2. Ursill. ad Afflict. decis. 95. num. 1. quod limitant si agenti possit imputari quod propter negligentiam à præcedente possessore non exegerit. Nogueroles alleg. 40. num. 63.

45 Regulariter postquam census constituitur in prædio, aut æde designata, adjicitur personalis obligatio cum generali bonorum hypotheca, ad faciliorem, ac tutiorem reddituum exactionem: inde quaritur, si dominus census egerit contra tertium possidentem bona generaliter obligata, num teneatur prius principalis censuarii facultates excutere? Negat Avend. sup. num. 9. in fin. Sed contrarium est tenendum, nam ratio cui ille nititur, debilis est; quid enim interest, quod utraque bonorum obligatio simul ad eundem concurrat contractum, si diversimodè, & ad distinctos effectus res adhibentur obligatæ, quædam ut in illis census consistat, & emptor jus reale vel servitutem adquirat ad redditus ex ipsarum fructibus percipiendis: quod onus ita rei censui obnoxia cohæret, ut illud quocumque vadat, præ se ferat: quapropter in possessorem non præmissa excussione actio dirigitur.

46 Alia verò res sub generali obligatione contentæ solùm deserviant ut plus cautionis comparet emptor ad redditus exigendos, nullamque aliud jus quarit in illis, nisi regularem hypothecam, sicut quilibet similis creditor; ideoque nisi excussione perfecta, tertium possessorem molestare nequibit. Quam distinctionem prædocuit Molin. d. disp. 383. n. 6.

46 Alia exceptione se tueri posset possidens rem D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.

generaliter obligatam, ex l. 2. Cod. de pignoribus quæ statuitur, ne creditor habens rem specialiter hypothecatam, & generaliter omnia debitoris bona, possit in tertii præjudicium ad res generali obligatione affectas agere, nisi excussione præhabita in speciali hypotheca: & ita in specie tenuit Avend. d. cap. 96. num. 13. contrarium sustinet Roderic. de ann. redditib. lib. 2. cap. 9. num. 29. quia dicta lex 2. procedit inter creditores, nec extenditur ad tertium possessorem, & hæc est communis resolutio, quæ tamen limitatur si tertius cum titulo, & hypothecaria ex causa possideret Merlin. sup. lib. 4. q. 21. num. 15.

Verf. Hinc etiam deducitur.

Extra dabium est, rei censitæ possessorem teneri ad reddituum pensionem. Cenc. q. 73. n. 15. Sed maxime discutitur, an census creditor censuarius valeat non possidentem convenire? Affirmant cum D. Covar. Guttier. Practic. lib. 2. cap. 177. n. 4. Roder. de ann. redditib. lib. 2. q. 9. n. 51. Cenc. ubi proxime, Felician. de censib. tom. 1. lib. 3. cap. 4. num. 8. Redoan. de reb. Ecclæs. rubric. de constitut. ann. reddit. n. 68.

Alii insiciantur, censuarius ab onere pensionum non liberari per rei censitæ alienationem. Molin. de justit. & jure, disputat. 383. num. 9. vers. Illud etiam constat, Valasc. de jur. emphyt. quast. 32. num. 14. Avendañ. de censib. cap. 23. num. 14. Alii denique distinguunt ita: vel censuarius denunciavit creditori, & non poterit conveniri; vel non, & satisfacere compellitur agenti. Navar. comment. de usur. quast. 22. n. 116. Azor. Institut. Moral. part. 3. lib. 10. cap. 11. quast. 1. vers. Postremò in ea, Bonacina in sum. tract. de contract. disput. 31. quast. 4. punct. unic. num. 97. Secunda opinio juri, & æquitati consona videtur, nisi exactio reddituum difficilis censetur ob potentiam, inopiam, aut dolum possessoris, ne per factum censuarii deterior fiat conditio domini census, l. Non debet, de reg. jur. cap. Non debet, eod. tit. in 6. cum aliis per Barbof. axiom. 22. n. 1. quod tunc vel maxime procedet, si denunciatio non intervenit ad alienationem.

Ibi: In eo tamen qui tertius possessor est.

Tertius rei censu affectæ possessor, etsi recognitionem emisit, si absque fraude desierit possidere, amplius pro redditibus, conveniri nequibit. Redoan. & Avend. ubi proxime, Guttier. num. 5. Cenc. q. 92. num. 29. Rodet. d. q. 9. num. 56. Valensuela conf. 19. n. 52.

Hinc inferri potest, quod si tertius possessor rem cesserit domino census immunis erit ad reddituum pensionem, licet venditori primævo censuario, vel hæredi ejus id non prodesset. Leotard. cum pluribus tract. de usur. quast. 42. num. 25. Cenc. quast. 97. num. 8. & quast. 98. n. 81. Ratio differentiæ in obscuro non est; nam qui censum vendit, ex contractu obligatur solvere pensiones, quas præcisè exhibere tenetur donec jus emptoris non extinguitur: nec satisfacit, fundo censu tradito, quanvis plus quam debet præstare videatur, quia aliud pro invito creditori solvi non potest, l. 2. §. Mutui datio, de reb. credit. Tertius autem singularis successor nulla alia ratione ad redditus tenetur, nisi quia possidet rem, in qua dominus

cenfus habet jus reale ad illos percipiendos, nec per recognitionem magis altringitur, nec natura obligationis immutatur; ideo dimittens rem censitam creditori omnino liberabitur, ut docuit Cencius qui tamen recognitionis non meminit, de cuius effectu agit D. Covar. hic egregie Roderic. ubi nuper, n. 56. & 68. Felician. lib. 3. c. fin. n. 7.

Ibi: *Ue possit competere exequutionis jus.*

52 Tertius possessor rei censu subjecta nequit pro pensionibus via exequutiva conveniri, nisi publico instrumento recognitionem fecerit. Roderic. d. q. 9. num. 53. Avendañ. latè de censibus, cap. 96. num. 7. & 8. Cenc. quest. 95. num. 6. 21. Felician. lib. 3. cap. 4. num. 6. Paz in praxi, tom. 1. part. 4. cap. 1. num. 49. & ita est tenendum, & observatur, quanquam tertium possessorem pro redditibus exequutivè conveniendum obiter scripserit Parlador. quotidian. lib. 2. cap. fin. part. 4. §. 1. num. 18. quem refert Bolaños Cur. Philipp. part. 2. §. 11. num. 8. quam opinionem probabilè ostendit Avend. num. 8. vers. Tertio, & noviter, cum seqq. qui singulariter opinatur in censu servativo exequutionem in tertium competere possessorem. Vide vers. Secundo etiam ego. Quid si pactum de non alienando adjiciatur, statim explanabitur.

53 Tertius possessor rei censita compelli poterit (ut frequenter fit) ad recognitionem censu, vel ut illam rem dimittat. Azeved. in l. 1. n. 8. tit. 15. lib. 5. Recop. Avend. d. cap. 96. num. 7. vers. Ex quo dominus, Roder. n. 56. Felician. lib. 3. cap. ult. n. 8.

Ibi: *Illud tamen erit observatione dignum.*

54 Licet regulariter verum sit, quod creditor hypothecam habens (præsertim specialem, quia de generali non est questio) cum pacto de non alienando, possit exequutivè agere in tertium possessorem, sicut in principalem, attamen in contractu censu non ita planè procedit: tum quia videtur tale pactum contra naturam contractus, ac valde onerosum venditori: tum propter Bullam Pii V. quæ prohibentur conventiones restringentes facultatem alienandi. Consule Cencium, Paz ubi proximè, Roder. n. 54. & 55. Avend. n. 7. & 8. Felician. lib. 1. cap. 10. n. 3. & lib. 3. c. 4. n. 6. Sed in praxi apud est exequutioni locus, si inseratur clausula de non alienando, ex traditis per Paz, & Avend. Verum tamen non videtur sufficiens, quod de stylo Tabelliones inserunt, nec scilicet res censita absque assensu emptoris censu possit alienari, quia potius respicit ad denunciationem, quæ ex constitutione Pii V. fieri debet, quam ad impedimentum alienationis, quod eadem Bulla prohibetur, de quo Avend. n. 8. vers. Sed quavis.

Verf. *Constat igitur.*

55 Legas laudatos sup. num. 27. & 28. & quæ circa questionem istam hucusque sunt tradita. Et quidem probabilior, tutior, ac in praxi receptior videtur sententia negans censum in personali sola obligatione consistere posse, quæ & Pontificia Pii V. autoritate roboratur, & à plerisque Interpretibus de jure communi sustinetur.

Verf. *Non obstant constitutiones*

Obstat quidem novissima Piana, cujus hæc sunt 56 verba: *Hæc nostra constitutione statuimus censum, seu annum redditum creari, constituere nullo modo posse, nisi in re immobili, aut qua pro immobili habeatur, de sui natura fructifera, & qua nominatim certis finibus designata sit.* Per quam clausulam creatio censuum personalium profus exploditur, ut observat Molin. disput. 389. num. 3. præter plures alios recensos sup. num. 27. Et quanquam ea constitutio alicubi vim coactivam non obtinuerit (quod absque controversia non est, de qua Leotard. de usur. q. 44.) ubique tamen directivam oportet ut habeat.

Verf. *Quod item diximus.*

Pro his adire potes quos cumulavi sup. n. 39. 57 illi etenim licita impositione censu personalis acriter disputant, utrinque rationibus discussis. Nos sanè D. Covar. consilium amplexi, vel propter majorem cautionem, vel propter conscientie securitatem ab hujusmodi contractibus abstinemus, censu in rebus immobilibus, aut qua pro immobilibus habentur, constituentes.

Verf. *Queritur deinde.*

De hac questione ante omnes videndus Cencius de censib. quest. 80. de qua suo loco inferius agendum.

Ad Num. 7.

Creditor hypothecarius agere valet in solidum 59 pro eo quod sibi debetur adversus possessorem cuiusque rei ex obligatis. Idem juris habet in eum, qui partem rei hypothecatæ possidet Cencius sup. n. 10. Merlin. de pign. lib. 5. q. 59. num. 1. Negulant. eod. tract. part. 2. memb. 4. n. 160. Leotard. de usur. q. 97. n. 19. Ant. Fab. in Cod. tit. commun. de legat. definit. 1. n. 1. Mantic. de tacit. convent. lib. 11. tit. 17. n. 15. Pacif. de Salvian. interdict. inspect. 3. cap. 4. n. 280. Felician. cum multis sup. lib. 3. cap. 4. n. 11.

Nec liberabitur possessor offerens hypothecatæ rei æstimationem, si ea non sufficiat ad totius crediti exsolutionem, ut ex aliis observavimus sup. lib. 1. cap. 8. num. 18. ubi ex n. 7. fusè de tertio possessore, qui melioramenta adjecit: & pro hoc judicatum refert Arias de Mesa var. lib. 1. cap. 49.

Principalis conclusio eam patitur restrictio- 61 nem, ut non procedat in legatario, qui etsi bona testatoris habeat obligata, nequibit agere in solidum contra unum ex hæredibus, etsi res hæreditatis possideat; sed pro portione hæreditaria quemque debet convenire, nisi res certa relicta sit ex bonis defuncti; nam ejus possessor eandem tradere compelletur. Mantic. num. 14. Merlin. num. 6. Leotard. ubi proximè, & num. 22. id rectè extendit ad tertium possessorem ab hærede causam habentem; qui non tenebitur nisi quatenus auctor suus teneretur possidens.

Ibi: *Sed quia hypotheca, qua deducitur.*

Species de qua queritur, ita se habet: Ven- 62 didit quidam censum triginta aureorum in singulos annos, quem imposuit super tribus suis ædi- bus, quas deinceps cum suo onere alienavit, ita ut

ut ad tres diversos dominos pervenerint; ambi- 63 gitur an dominus censu valeat quemque ex his tertius possessoribus convenire pro triginta annuis, vel decem à singulis exigere? D. Covar. docet, in solidum agi non posse, sed pro rata respectu æstimationis domus, quam quisque possidet. Assentiuntur Rebell. de obligat. justit. lib. 10. q. 6. num. 2. Bonacina in Summa, tractatu de contract. disputat. 3. quest. 4. punct. unic. num. 37. versic. Tertio, Vrsill. ad Afflic. decis. 153. num. 5. Redoan. de rebus Eccles. non alien. rubric. de constit. cens. num. 69. & alii apud Cenc. sup. num. 3. & Felician. de censib. lib. 3. cap. 4. n. 11.

Quæ sententia ex Bulla Pii V. est omnino tenenda, ubi recepta probetur; nam dum constitutio jubet, ut re extincta, aut ex parte perempta, censu pereat, vel minuatur, apparet res censu non subjici in solidum, sed partialiter, pro modo fructuum quos quæque ferre solet; ideo si super tribus domibus censu collocaretur, unà diruta, tertia pars redditum amitteretur. Unde tertius possessor conveniri non poterit, nisi pro domo quam detinet, cum in solidum non foret obligata. Aliam rationem ex Ioan. Bapt. Mad. transcriptit Cenc. loco cit.

Ibi: *Non inficior opinionem.*

64 Quod possessor partis rei subjectæ censu, vel unus ex pluribus ita obligatis teneatur in solidum ad reddituum solutionem, ac censu recognitionem, contra nostrum Præsidem absolute tueretur Molin. de justit. & jur. disp. 383. num. 9. Lessius eod. tract. lib. 2. cap. 22. num. 89. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 21. dub. 7. num. 2. Azeved. in l. 1. num. 15. tit. 15. lib. 15. Recopil. Navar. de usur. num. 114. Avend. de censibus, cap. 96. num. 14. Felician. eodem tract. tom. 1. lib. 3. cap. 4. num. 11. Valasc. de jur. emphyt. q. 32. n. 15. Roder. de ann. redditib. lib. 2. q. 9. num. 60. Gratian. disceptat. cap. 141. ex num. 3. non paucis prætermisissis, quos referunt Felician. Avend. Roder. & Cenc. d. q. 80. num. 1. (qui ita distinguit, ut creditor si egerit actione personali in rem scripta ad reddituum exactionem, non valeat in solidum convenire; secus si hypothecaria. Vide eum num. 7. & consentientem Merlin. sup. d. q. 59. n. 7. cum seqq.)

Ibi: *Ideo in praxi apud Hispanos.*

65 Adeo usu in Hispania receptum est, ut censuista agere valeat in solidum contra possessorem cuiusque rei ex obnoxio censu, aut partim, ut in instrumentis ejusmodi clausula communiter adjiciatur, *Censuario promittente res non dividere inter diversos possessores.*

Ad Num. 8.

66 Hæc resolutio, & distinctionis pars tutè procedit juxta communem sententiam, de qua sup. num. 59. An possit se tueri possessor rei generaliter obligata exceptione, l. 2. C. de pignor. prædixi n. 47.

Verum distinctio D. Covar. inter res censu subjectas, & alia bona censuarii generaliter obligata, locum in Hispania nequit habere, ubi ex stylo censu super bonis omnibus, ac specialiter super fundo certo, vel ade imponitur, atque ita pariformiter cuncta obligantur, quod ipse Præses nosset D. de Faria Nova Addit. ad Covar.

prædocuit sup. n. 5. vers. Quarto si contractum, ubi inquit, in re censu specialiter supposita contrahi hypothecam accessoriam actionis personalis pro securitate censu, sicut cætera bona, quæ generaliter solent obligari; unde diversum jus constituit non debet respectu tertii possessoris, si à censu domino conveniatur.

Ad hæc licet teneamus, per censu constitutu- 67 tionem nullam contrahi in re censu onerata hypothecam, ut non pauci sentiunt, adhuc distinctio tradita non est excipienda; nam prædium in quo censu collocatur, cum persistat plenè in dominio censuarii, generali bonorum hypotheca subjicitur, ex qua generali hypotheca, etiam regulari agens creditor poterit in solidum pro redditibus possessorem partis rerum censu specialiter affectarum convenire, maxime cum in istis plus juris quam in cæteris habere censeatur, ut agnoscunt communiter omnes.

Illud tandem in hoc tractatu observatione di- 68 gnum existimo, ne circa præmissa quid ambiguitatis occurrat lecturo, quod omnes agnoscunt, venditorem censu personali actione teneri ad reddituum solutionem: dissensus tamen iste inter Scribentes versatur, quidam etenim, ut D. Covar. ubi proximè, ac non pauci quos refert, & sequitur Felician. tom. 2. lib. 1. cap. 8. n. 17. & tom. 1. c. 4. n. 4. & cap. 8. n. 19. opinantur, ex natura contractus censuali actionem personalem principaliter per se stare, ac sic independentem à fundo, in quo censu collocatur, ut hoc perempto, illa persistat quæ censuarius ad reddituum pensionem possit conveniri. Alii contra sentiunt, scilicet eam actionem accessoriam esse ad jus reale, quod emptor in æde, aut prædio destinato quæsit, ut explicuimus, Authoribus laudatis, sup. n. 40. quibus etiam conclusa Pianâ constitutione assentior, etsi Felicianus d. cap. 8. n. 17. arguat temeritatis iudices qui hanc sententiam elegerint: quod an temerè sit assertum, alii decernent. Mihi autem videtur censuarium teneri actione personali, ut debitorem quantitatis reddituum respectu certæ speciei, hoc est fundi, vel domus censu affectæ; ideo juxta communes Juris regulas, perempta specie liberatur, ut observavi Practicar. cap. 28. n. 39.

Similiter animadvertere oportet, quod censum 69 redimere potest præter censuarium, correum, & fidejussorem extraneus quilibet, etsi censu dominus contradicat, ut fert communis sententia, quam tenent Cencius de censib. q. 105. n. 4. Avend. eod. tract. cap. 106. n. 6. Carleval. de judic. disput. 35 n. 25. Roder. de ann. reddit. lib. 2. q. 16. n. 6. Felician. de censib. tom. 1. lib. 4. cap. 16. n. 6. Nihilominus contrarium non semel per Rotam decisum testatur Cencius sup. n. 1. quod Bullâ Pii V. comprobari videtur, ut idem adnotat.

Et quidem præfata decisiones Rotæ non carent 70 validis fundamentis. Primum, quia per censu impositionem vera venditio contrahitur, ac emptor acquirit jus percipiendi annuam pensionem pro pretio, quod numerat, Cenc. q. 35. n. 4. D. Covar. hoc cap. n. 2. vers. Secundo hos annuos, & vers. Non oberunt huic P. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 383. per tot. ideo alcavalam deberi, inquit ipse disp. 384. n. 1. quod jus quæsitum vendere iterum emptor compelli non potest, ut cum pluribus tradidi infra, cap. 14. n. 1. Nec ex facultate redimendi in contractu censuali concessa venditori, quæ nihil est aliud, quam pactum retrovendendi jus illud ad annuos redditus percipiendum, Molin. d. disputat. 384.